

خبرنامه هفتگی

مدیریت تعارض منافع

شماره بیست و چهارم - ۱۵ تا ۲۱ آذر ۱۳۹۹

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی
۲۲ آذر ۱۳۹۹

۲۴

بنام خداوند جان و آفریننده

خبرنامه هفتگی مدیریت تعارض منافع

شماره بیست و چهارم - ۱۵ تا ۲۱ آذر ۱۳۹۹

مجموعه مطالعه و پایش تعارض منافع در ایران - ۲۴

مرکز توانمندی سازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی

۲۲ آذر ۱۳۹۹

فهرست مطالب

- درآمد: مدیریت تعارض منافع؛ استعدادهایی که هدر می‌شوند..... ۲
- مدارس خصوصی؛ کمک به آموزش و پرورش یا تشدید تعارض منافع؟ ۶
- طرح مدیریت تعارض منافع بزودی به هیات رییس ارسال می‌شود..... ۷
- تعارض منافع در نظام مهندسی ساختمان آذربایجان شرقی..... ۷
- ابهام درباره طرح تعارض منافع و ممنوعیت دانشگاه‌های غیرانتفاعی ۸
- مشارکت عمومی - خصوصی و لزوم مدیریت تعارض منافع..... ۸
- مدیریت تعارض منافع در شهرداری شیراز در دستور کار شورای شهر..... ۹
- تعارض منافع در اتاق بازرگانی و مخالفت با مالیات بر عایدی سرمایه..... ۹
- درآمیختن سیاست و اقتصاد، منشاء بروز تعارض منافع..... ۹
- در زمینه مدیریت تعارض منافع منتظر لایحه دولت هستیم..... ۱۰
- ابهامات تعارض منافع و چگونگی تخصیص پروژه‌ها به «بایا»..... ۱۰
- چالش تعارض منافع گزینه پیشنهادی بایدن برای پنتاگون..... ۱۰
- نظامند شدن حوزه‌ی شهرسازی، دوری از تعارض منافع..... ۱۱
- تعارض منافع اعلام‌نشده در ارتباط قاضی آمریکایی و سناتور لیبرایی..... ۱۱
- راهکاری برای مدیریت تعارض منافع ناشی از جرایم کمیسیون ماده ۱۰۰..... ۱۲
- محتوای تصویری تعارض منافع..... ۱۲
- تحلیل تعارض منافع در فضای مجازی: تداوم صدرنشینی تعارض منافع در نظام سلامت..... ۱۳

درآمد: مدیریت تعارض منافع؛ استعدادهایی که هدر می‌شوند

سعید هراسانی

صحبت با متخصصان در حوزه تعارض منافع اغلب کاری دشوار است. این موضوع به سبب موقعیت تعارض منافع برای آن‌ها پدید می‌آید، یعنی شما با کسانی صحبت می‌کنید که خود درگیر موقعیت‌های تعارض منافع هستند. در یکی از مصاحبه‌ها با معاون ارزی اسبق بانک مرکزی وی گزاره‌ای را بیان کرد که تأمل برانگیز می‌نمود. این کارشناس بانکی می‌گفت قوانین مدیریت تعارض منافع امکان استفاده از استعدادهای کشور را که محدود نیز هستند تقلیل می‌دهد. به زبان ساده می‌گفت مگر چقدر خبره بانکی داریم که اگر کسی در شبکه بانکی فعال بود، دیگر در بانک مرکزی سمت نگیرد؟ تعارض منافع برای زمانی است که سطحی از توسعه نیروی انسانی در حوزه‌های تخصصی پدید آمده باشد. این موضوع از آن زمان دغدغه ذهنی نویسنده شده بود.

چندی بعد یکی دیگر از متخصصان حوزه بانکی به این ابهام پاسخ داد. این متخصص که سالیان دراز در بانک مرکزی مشغول به فعالیت بوده است، اشاره می‌کند بخش عمده‌ای از کژکارکردی‌های بانک مرکزی زمانی آغاز شد که بانک مرکزی آموزش مستقل کارشناسان خبره را متوقف و کارشناسان خود را از فعالان شبکه بانکی و کسانی که برای بانکداری تجاری آموزش دیده بودند انتخاب کرد. وی راه نجات بانک مرکزی را بازگشت به سال‌های ابتدایی شکل‌گیری این بانک و آموزش و بورسیه کارشناسانی دانست که به‌صورت مستقیم برای فعالیت در بانک مرکزی پرورش داده می‌شوند.

این مسئله نه تنها پاسخی به گفته‌های شخص اول است، بلکه قاعده را تغییر می‌دهد. به زبان ساده مسئله از چشم‌انداز ما به موضوع شکل می‌گیرد. نه تنها نبود متخصص در حوزه‌های فنی منجر به شکل‌گیری تعارض منافع نمی‌شود، بلکه وجود همین تعارض منافع مانع از توسعه ظرفیت‌های نیروی انسانی متخصص می‌شود.

لازم به ذکر است، این دیدگاه مسئله بسیاری از موقعیت‌های تعارض منافع را نیز مدیریت می‌کند. برای مثال سال‌ها است که مسئله قضاوت درباره اشتباهات پزشکی با این مغالطه همراه بوده است. پزشکان همواره این استدلال را مطرح می‌کنند که چه کسی باید درباره اشتباهات پزشکی قضاوت کند؟ آیا این کار جز از پزشکی دیگر برمی‌آید؟ پاسخ به این مسئله تأسیس رشته‌ای با عنوان پزشکی قضایی یا بسط حوزه فعالیت پزشکی قانونی است. در چنین شیوه‌ای گروهی از متخصصان پزشکی تربیت می‌شوند که علاوه بر مهارت‌های عمومی پزشکی آموزش‌های لازم درباره قضاوت درباره اشتباهات پزشکی و همچنین پزشکی قانونی را بر عهده می‌گیرند و درعین حال پروانه طبابت برای این گروه صادر نخواهد شد. با چنین شیوه‌ای نه تنها موقعیت‌های تعارض منافع مدیریت می‌شود بلکه حتی قضاوت درباره اشتباهات پزشکی تخصصی‌تر خواهد شد. این موضوع درباره سایر موارد نیز صدق می‌کند. آموزش نظارت مهندسی، قضاوت و بسیاری موارد دیگر.

بنابراین راه چاره تقلیل ظرفیت‌های خبرگانی در صورت مدیریت تعارض منافع، رها کردن موقعیت‌های تعارض منافع به حال خود نیست. ما نمی‌توانیم به سبب برخی مشکلات صورت‌مسئله را پاک کنیم. آموزش‌های تخصصی و تفکیک‌شده وظایفی که درگیر موقعیت‌های تعارض منافع هستند موجب می‌شود، دو گروه با منافع متضاد ایجاد شوند که تعادلی مثبت در جامعه ایجاد کنند. برای مثال وضعیت تعارض منافع در نظام مهندسی را مدنظر قرار دهید. مسئله اصلی تعارض منافع در نظام مهندسی آن است که افراد بر خودشان نظارت می‌کنند، این نظارت بر خود از طریق نظارت بر «گروه خودی» ناشی می‌شود. به عبارت ساده اکثر کارکنان دستگاه‌های دولتی و عمومی که وظایف حاکمیتی نظارت مهندسی بر عهده دارند، خود عضو سازمان نظام مهندسی بوده و پروانه مهندسی دارند، یعنی در خارج از سازمان متبوع خود مشغول به فعالیت مهندسی هستند. در چنین شرایطی این افراد همه جزو یک گروه بوده و تعلق خاطر واقعی به آن دارند. همچنین وقتی یک ناظر خود می‌تواند در آینده سوژه نظارت دیگری باشد، از «سهل‌انگاره شدن نظارت مهندسی» منتفع خواهد شد. مجموع این عوامل آنان را درگیر موقعیت‌های مختلف تعارض منافع می‌کند.

اما به محض آنکه دو گروه مهندس و نظارت مهندسی از یکدیگر مجزا شوند و دانش‌آموختگان نظارت مهندسی اجازه فعالیت‌های مهندسی نداشته باشند، آنگاه دو گروه با منافع متفاوت پیش رو خواهیم داشت که به هیچ‌وجه نمی‌توانند درگیر موقعیت‌های تعارض منافع شوند. منافع دانش‌آموختگان نظارت مهندسی کشف بیش از پیش تخلفات مهندسی خواهد بود. این دانش‌روشن‌های کشف تخلفات مهندسی را توسعه خواهد داد و یک جریان مدافع منافع عمومی را پدید خواهد آورد.

با این حال مدیریت تعارض منافع محدود به موقعیت‌های تعارض منفعی که بتوان با رشته‌های تخصصی آن را مدیریت کرد نیست و شامل موقعیت‌های متعددی چون خویشاوندی، سهامداری، درآمد و وظیفه و غیره است. در چنین شرایطی امکان هدررفت ظرفیت‌های خبرگانی وجود خواهد داشت. برای مثال فرض کنید در یک شهر فرضی تنها شرکت متخصص حوزه هوش مصنوعی کنترل ترافیک متعلق به برادر شهردار است. در چنین شرایطی ساده‌ترین راه ممنوعیت عقد قرارداد با خویشاوندان است، اما به سبب آن، امکان استفاده از تنها ظرفیت خبرگانی از بین خواهد رفت، حال باید چه کرد؟

نکته مهم در مدیریت تعارض منافع آن است که «ممنوعیت کامل» آخرین و سخت‌گیرانه‌ترین راهکار در مدیریت تعارض منافع است. راهکارهای دیگر همچون افشای اطلاعات مجریان یا به زبان ساده شفافیت کامل فرایند اجرا و همچنین محدودیت مجریان نیز در مدیریت تعارض منافع بسیار سودمند است. برای مثال به‌طور عمومی زمانی که خویشاوندان یک مسئول قصد استخدام در یک سازمان دولتی را دارند، به‌طور کل از استخدام منع نمی‌شوند؛ بلکه دستورالعمل‌های ویژه‌ای درباره آن‌ها اعمال می‌شود. برای مثال مسئول دولتی خویشاوند به‌طور کلی از فرایند جذب کنار گذاشته خواهد شد و هیئتی مستقل یا «مقامات بالادستی» درباره صلاحیت فرد برای استخدام در آن سازمان تصمیم خواهند گرفت. علاوه بر این محدودیت‌ها در صورت استخدام نیز ادامه خواهد داشت و مواردی همچون دستمزد، پاداش و اضافه‌کار، نظارت و غیره به اشخاصی که در موقعیت تعارض منافع قرار ندارند سپرده خواهد شد.

گایات و همکارانش (۲۰۱۰) در مقاله «مشکلات آزردهنده راهنماها و تعارض منافع: یک راهکار بالقوه» به تفصیل درباره این مشکل در حوزه پزشکی بحث کرده‌اند که از آن می‌توان به صورت عمومی در تمام حوزه‌ها استفاده کرد. به‌طور کلی آن‌ها تدقیق دستورالعمل‌های مدیریت تعارض منافع، شفاف کردن موقعیت‌های مادی و معنوی تعارض منافع و راهکارهای مواجهه با آن و همچنین «شفافیت» را اصلی‌ترین شیوه حل آزارهای دستورالعمل‌های مدیریت تعارض منافع می‌دانند.

با این حال برای موقعیت‌هایی که به تخصص یک شخص یا سازمان نیاز است و نمی‌توان از آن گذشت، اما آن شخص یا سازمان در موقعیت تعارض منافع قرار دارند نیز دو راهکار مشخص ارائه می‌شود. اول آنکه «مسئولیت» بر دوش فردی باشد که درگیر هیچ نوع موقعیت تعارض منافع نیست. یعنی مسئولیت پروژه و موضوع بر عهده اشخاص یا سازمان‌هایی باشد که درگیر هیچ نوع و موقعیتی از تعارض منافع نیستند و افراد متخصص درگیر تعارض منافع صرفاً در نقش مشاور خدمت خواهند کرد. نکته دوم و مهم‌تر آن است که تمام نظرات کارشناس درگیر موقعیت تعارض منافع ثبت و شفاف شده و تصمیم‌گیری درباره تصدیق و اجرای این نظرات بر عهده یک کمیته مستقل یا هیئت‌مدیره مسئول خواهد بود و تمام مسئولیت‌ها و تبعات آن تصمیم بر عهده کمیته یا هیئت‌مدیره خواهد بود.

اجرای این شیوه و همچنین راهکارهای پیشنهادی دیگر امکان بهره‌گیری از دانش متخصصانی که به سبب موقعیت‌های تعارض منافع نمی‌توانند به صورت مستقیم در پروژه‌ها و خدمات دولتی درگیر شوند را فراهم می‌کند.

با این حال باید اشاره کرد که برای تمام مصادیق تعارض منافع نمی‌توان راهکارهای مشخصی ارائه کرد. برای مثال از نظر برخی کارشناسان هر نوع تفکیک اجباری میان رشته‌های قضاوت و وکالت موجب تهی شدن دادگاه‌های قضایی از بااستعدادترین‌ها خواهد شد چراکه برترین‌های رشته حقوق به سمت گرایش‌های وکالت سوق پیدا خواهند کرد و کمتر نخبه‌ای علاقه‌مند به حضور در گرایش‌های قضاوت خواهد بود. در حال حاضر نیز بیان می‌شود عمده علایق برای حضور در مناصب قضایی به خاطر مهیا کردن شرایط پسینی آن و حضور در عرصه وکالت است. به زبان ساده داوطلبان وکالت با اشتغال چندساله در عرصه قضا اعتبار خود را افزایش داده و همچنین با شکل دادن به موقعیت درب‌گردان (روابط پسا شغلی) شرایط بهتری را برای خود در بازار وکالت ایجاد خواهند کرد. بنابراین در صورتی که امکان وکالت برای قضات بازنشسته از میان برود، دیگر کمتر نخبه‌ای علاقه‌مند به حضور در عرصه قضاوت خواهد بود.

این نکته باید مدنظر قرار گیرد که حتی در چنین شرایطی نه‌تنها مدیریت تعارض منافع ممکن کم‌اهمیت نمی‌شود، بلکه حتی ضرورت بیشتری نیز پیدا می‌کند. به عبارت ساده اگر معایب موقعیت تعارض منافع را در یک کفه ترازو قرار دهیم و مزایای استفاده از دانش متخصص را در کفه دیگر، به یقین کفه معایب موقعیت تعارض منافع پایین خواهد آمد. از بین رفتن اعتماد عمومی، ناکارآمدی دستگاه‌های اجرایی و پیچیده شدن شبکه منافع تنها بخشی از این معایب هستند.

گزیده اخبار، تحلیل‌ها و گزارش‌های هفته گذشته در حوزه تعارض منافع به این شرح است:

علی بابایی کارنامی سخنگوی کمیسیون اجتماعی مجلس خبر داده که طرح مدیریت تعارض منافع بعد از تعطیلات این هفته، به هیات ریسه مجلس ارائه می‌شود. بابانامی در خلال مصاحبه اظهار داشته زمانی که طرح تعارض منافع در مجلس دهم در کمیسیون مطرح شد دولت برای این که مانع اقدام مجلس باشد فوری لایحه‌ای در این مضمون به مجلس ارائه کرد.

محمود میرلوحی، رئیس کمیته اقتصادی شورای اسلامی شهر تهران، خبر داده که بر اساس مصوبه مدیریت تعارض منافع شورای شهر تهران در حال حاضر در شهرداری اعضای شورا و مدیران شهرداری و بستگان و منسوبان‌شان نه می‌توانند با شهرداری قراردادی امضا کنند و نه امکان استخدام یا ارتقا دارند.

در شصت و ششمین جلسه کمیسیون تلفیق شورای اسلامی شهر شیراز اصلاح مصوبه‌های اردیبهشت‌ماه و بهمن‌ماه ۹۸ درباره مدیریت تعارض منافع در شهرداری شیراز در دستورکار قرار گرفت که بر اساس آن می‌بایست گزارش نحوه اجرای مصوبه ظرف یک هفته آینده به شورا ارسال شود.

پایگاه خبری - تحلیلی سازه خبر می‌گوید اوایل امسال شهردار تبریز یکی از اعضای هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان آذربایجان شرقی را به عنوان سرپرست یکی از سازمان‌های تابعه این شهرداری منصوب نمود که این امر بر اساس بخشنامه وزارت راه و شهرسازی تعارض منافع محسوب می‌شد. اکنون این موضوع در دست رسیدگی است.

معرفی «لوید آستین» ژنرال بازنشسته ارتش برای ریاست پنتاگون از سوی جو بایدن، رئیس‌جمهور منتخب آمریکا به سبب عضویت آستین در کمپانی تولید تسلیحات نظامی «ریتون» ملاحظاتی پیرامون تعارض منافع وی را از سوی نمایندگان کنگره و برخی مقامات امنیتی در پی داشته است.

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی - ۲۲ آذر ۱۳۹۹

مدارس خصوصی؛ کمک به آموزش و پرورش یا تشدید تعارض منافع؟

منصور اردستانی (مدیرکل امور حقوقی وزارت آموزش و پرورش) و مجید صرفی (مشاور حقوقی مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه) - ۱۶ آذر ۹۹
 ◀ تعارض منافع در حوزه‌ی آموزش عمومی

مدیریت تعارض منافع و مبارزه با فساد در وزارت آموزش و پرورش که گره خورده با منافع بسیاری از گروه‌های مختلف ذینفع است، پیچیدگی‌های فراوانی دارد. ایرنا در این میزگرد با همکاری مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه با «منصور اردستانی» مدیرکل امور حقوقی وزارت آموزش و پرورش و دکتر «مجید صرفی» مشاور حقوقی مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه گفت و گو شد.

در سال ۹۹ حدود ۲۰۰ میلیارد تومان برای کمک به مدارس غیردولتی در نظر گرفته شده است. یعنی مدارس خصوصی که قرار بود باری از دوش دولت بردارند تا دولت بتواند بیشتری به مدارس دولتی رسیدگی کند نه تنها این کار را نکردند بلکه در حال حاضر دست به دامن بودجه دولت هم شده‌اند. در مراحل بعدی ذی نفعان مدارس خصوصی با نفوذ در بدنه قدرت، قوانین را هم به نفع خود تغییر دادند. در واقع علاوه بر کمک‌های مستقیم از قانون بودجه سالیانه حمایت‌ها و تسهیلات دیگری هم دریافت کردند. همین مسئله موجب شد که اواخر خرداد امسال وزیر آموزش و پرورش، طی بخشنامه‌ای اعلام کند که مصمم هستیم تا مدیریت تعارض منافع را در وزارت آموزش و پرورش عملیاتی کنیم.

منصور اردستانی: این بخشنامه وقتی ابلاغ شد ما پیگیری کردیم تا مشخص شود که چه تعدادی مشمول آن هستند. سرجمع حدود ۱۵۰ نفر از کارمندان و مدیران آموزش و پرورش شامل آن هستند. به عنوان مثال یکی از معاونین وزیر شامل این بخشنامه می‌شود. همچنین چهار مدیرکل هم ذیل ماده یک این بخشنامه قرار می‌گیرند. با توجه به این بخشنامه در حال حاضر بخشی از این افراد فعالیت خود را متوقف کرده‌اند. علاوه بر این نکته ما از همه این افراد تعهد هم گرفتیم و سپس بر اساس سامانه مشارکت‌های مردمی وزارت آموزش و پرورش این اطلاعات را راستی آزمایی هم می‌کنیم. اگر خود فرد یا بستگان درجه یک او در مدرسه فعالیت داشته باشد آن مسئول راسا از طرف وزیر عزل می‌شود.

مجید صرفی: خوشبختانه بخشنامه وزیر آموزش و پرورش برای مدیریت تعارض منافع در این وزارتخانه، اولین بخشنامه‌ای است که در حوزه وزارتخانه‌های ما در حدود چارچوب قوانین موجود به زیر مجموعه ابلاغ می‌شود. این بخشنامه در چارچوب قوانین و پتانسیل‌های فعلی اقدام مهمی در جهت مدیریت تعارض منافع است. از نقطه نظر تحلیل حقوقی مفاد بخشنامه مخاطبان وزیر اشخاص معینی هستند. مکان‌ها و فعالیت‌های خاصی هم مورد توجه قرار گرفته است. در ماده یک بخشنامه به صورت کلی آمده که افراد یا باید فعالیت آموزشی و خصوصی خود را ادامه دهند یا در مسئولیت دولتی حضور داشته باشند اما ما در شوراهای نظارت همانطور که اشاره کردم افرادی را داریم که عضو وزارت خانه نیستند مثل نماینده شورای عالی انقلاب فرهنگی و ممکن است این افراد مدرسه غیر دولتی هم داشته باشد که این بخشنامه شامل این طیف از افراد نمی‌شود.

طرح مدیریت تعارض منافع بزودی به هیات ریسه ارسال می‌شود

علی بابایی کارنامی (سخنگوی کمیسیون اجتماعی مجلس) - ۱۸ آذر ۹۹
◀ کلیات تعارض منافع

سخنگوی کمیسیون اجتماعی مجلس از بررسی طرح مدیریت تعارض منافع در کمیسیون متبوع خود خبر داد و گفت: این طرح بعد از تعطیلات این هفته به هیات ریسه مجلس ارائه می‌شود. کمیسیون اجتماعی تاکنون ۶ ماده از این طرح ۲۷ ماده ای را بررسی و تصویب کرده و احتمالاً بعد از تعطیلات به صحن ارائه شود. نماینده مردم ساری در پاسخ به این سوال که چرا مجلس بررسی لایحه مدیریت تعارض منافع را که در آبان ماه ۹۸ به مجلس ارائه داده بود، در دستور کار قرار نداد، گفت: مجلس زودتر از دولت برای چنین موضوعی اقدام کرده بود. زمانی که طرح تعارض منافع در کمیسیون مطرح شد دولت برای این که مانع اقدام مجلس باشد فوری لایحه‌ای در این مضمون به مجلس ارائه کرد. البته کمیسیون از نمایندگان دولت دعوت کرد تا لایحه دولت و طرح مجلس درباره مدیریت تعارض منافع تلفیق شده و به صحن مجلس ارائه شود. دولت لایحه مدیریت تعارض منافع را به مجلس دهم ارائه داد که برای رفع بعضی از ابهامات به دولت برگشت داده شد. ولی دولت دیگر لایحه اصلاح شده را به مجلس یازدهم ارسال نکرد یا اگر ارسال شده به کمیسیون اجتماعی نرسیده است. البته نماینده دولت اعلام کرد که دولت در حال تدوین لایحه جدیدی برای این موضوع است و نمایندگان عنوان کردند که از آنجا که هدف نوشتن درست محتوای قانونی است، کمیسیون از پیش‌نویس لایحه دولت و طرح مجلس در طرح مدیریت تعارض استفاده می‌کند. اظهارات سخنگوی کمیسیون اجتماعی مجلس در حالی بیان می‌شود که هفتم آبان ماه گذشته حسینعلی امیری معاون پارلمانی رییس جمهوری ابراز امیدواری کرده بود رییس مجلس و هیات ریسه مجلس هر چه زودتر لایحه دوفوریتی مدیریت تعارض منافع را اعلام وصول کنند. به گفته امیری لایحه مدیریت تعارض منافع براساس مطالعات وسیع و تطبیقی تهیه و تدوین شده و کار کارشناسی بسیار مفصلی روی آن انجام گرفته است.

✉ خبرگزاری ایرنا

تعارض منافع در نظام مهندسی ساختمان آذربایجان شرقی

سازه خبر - ۱۸ آذر ۹۹

◀ تعارض منافع در حوزه شوراهای شهرداری

اوایل امسال شهردار تبریز یکی از اعضای هیئت مدیره را که سابقه ریاست بر سازمان نظام مهندسی ساختمان آذربایجان شرقی را هم داشت به عنوان سرپرست یکی از سازمانهای تابعه این شهرداری منصوب نمود که این امر بر اساس بخشنامه وزارت راه و شهرسازی تعارض منافع محسوب می‌شد و اصولاً این عضو هیئت مدیره باید هیئت مدیره نظام مهندسی ساختمان استان را ترک و جای خود را به عضو علی البدل می‌داد که در عین ناباوری این اتفاق رخ نداد. با گذشت چند ماه هیئت رئیسه اقدام به استعلاام از وزارت راه و شهرسازی در این خصوص نمود که این وزارتخانه تعارض منافع بودن این امر را تأیید نموده بود. اما باز هم عضو مورد نظر هیئت مدیره نظام مهندسی ساختمان استان را ترک نکرد و نهایتاً پس از چند ماه از سمت سرپرستی سازمان تابعه شهرداری استعفا داده و در آستانه انتخاب اعضای هیئت رئیسه حضور پرنگ در سازمان نظام مهندسی ساختمان آذربایجان شرقی پیدا کرد.

✉ پایگاه خبری - تحلیلی سازه خبر

ابهام در باره طرح تعارض منافع و ممنوعیت دانشگاه‌های غیرانتفاعی

روزنامه کیهان - ۱۸ آذر ۹۹

◀ تعارض منافع در حوزه‌ی آموزش عالی

مهرماه سال جاری بود که یک عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس از تدوین «طرح مبارزه با تعارض منافع و ممنوعیت دانشگاه‌های غیر انتفاعی» در کمیسیون آموزش مجلس خبر داد. او استدلال این کمیسیون درباره این طرح را اینگونه بیان کرد: چنین رویه‌ای منجر به تعارض منافع در تصمیم‌گیری‌ها، مجوزدهی و نحوه فعالیت دانشگاه‌های غیردولتی می‌شود و در نهایت به ضعف در نظارت در حوزه آموزش عالی می‌انجامد. حالا و پس از یک ماه مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی این طرح را مورد بررسی قرار داده است؛ در بخشی از این گزارش آمده است: «متن «طرح مبارزه با تعارض منافع و ممنوعیت دانشگاه‌های غیرانتفاعی» مبهم و فاقد پیشنهاد و اهداف روشن است. ممنوعیت مطرح شده در خصوص دانشگاه‌های غیرانتفاعی (استمرار فعالیت یا تأسیس جدید) مغایر با اهداف مطرح شده در این طرح به خصوص ساماندهی بهتر مراکز علمی است. همچنین، به دلیل عدم وجود دلایل توجیهی کافی در خصوص موضوع طرح، لزوم قانونگذاری برای هرگونه ممنوعیت در تشکیل و یا ادامه کار دانشگاه‌های غیرانتفاعی محل تردید جدی است.» عنوان و متن طرح نامفهوم است و ممنوعیت دانشگاه‌های غیرانتفاعی معنای مشخصی ندارد. طرح فاقد شکل و ساختار یک قانون و تخصیص مواد است، به گونه‌ای که هیچ‌گونه تقسیم‌بندی به لحاظ مواد، بندهای ذیل مواد و یا تبصره پیشنهادی در آن مشاهده نمی‌شود. بنابراین فاقد ملاحظات نگارشی و استحکام در ادبیات است.

📧 روزنامه کیهان

مشارکت عمومی - خصوصی و لزوم مدیریت تعارض منافع

محمود حکمت‌نیا (دبیر مرجع ملی کنوانسیون مبارزه با فساد وزارت دادگستری) - ۱۹ آذر ۹۹

◀ کلیات تعارض منافع

در ششمین دوره همایش مبارزه با فساد اتاق بازرگانی تهران محمود حکمت‌نیا دبیر مرجع ملی کنوانسیون مبارزه با فساد وزارت دادگستری اظهار کرد: تصور ما این است که وقتی قانونی تصویب شد دیگر نیازی به کاری نیست در حالی که نیاز به برنامه اقدام منسجم داریم.

یکی از نکات قابل توجه این است که ما می‌خواهیم موارد بند یک اصل ۴۴ یعنی بخش عمومی را به بند ۳ این اصل یعنی بخش خصوصی انتقال دهیم که برنامه اقدامی برای آن نداریم. این انتقال همراه با وضعیت اضطراری تحریم و غیره شده که شاید اقتضای آن غیر شفافیت باشد. در بخش خصوصی افراد تاثیرگذار هستند که در تصمیم‌گیری‌های کلان سه وضعیت برای آنها مترتب است ذی‌نفع، ذی‌ربط و ذی‌نقش. باید دید چگونه باید این افراد را درگیر کنیم تا ذی‌ربط و ذی‌نقش باشند اما ذی‌نفع نباشد تقاطع این سه موضوع تعارض منافع را به وجود بیاورد.

📧 خبرگزاری ایلنا

مدیریت تعارض منافع در شهرداری شیراز در دستور کار شورای شهر

راستین آنلاین - ۱۸ آذر ۹۹
◀ تعارض منافع در شوراهای و شهرداری

در شصت و ششمین جلسه کمیسیون تلفیق شورای اسلامی شهر شیراز اصلاح مصوبه‌های اردیبهشت‌ماه و بهمن‌ماه ۹۸ درباره مدیریت تعارض منافع در شهرداری شیراز در دستورکار قرار گرفت که بر اساس آن می‌بایست گزارش نحوه اجرای مصوبه ظرف یک هفته آینده به شورا ارسال شود.

🔗 پایگاه خبری - تحلیلی راستین آنلاین

تعارض منافع در اتاق بازرگانی و مخالفت با مالیات بر عایدی سرمایه

اقتصاد مقاومتی - ۱۹ آذر ۹۹
◀ تعارض منافع در حوزه‌ی کسب‌وکارها و بازرگانی

طی سالیان گذشته، مقامات اتاق بازرگانی از این نهاد به عنوان پارلمان بخش خصوصی و به عبارت دیگر نماینده بخش خصوصی در کشور نام برده‌اند. اما در برخی موارد با وجود ادعای نمایندگی از بخش خصوصی، این نهاد با طرح‌های مهم حمایت از تولید و مقابله با سوداگری، نظیر طرح مالیات بر عایدی سرمایه مجلس مخالفت کرده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد دلایل مخالفان مالیات بر عایدی سرمایه، برخلاف تجربیات جهانی و متون و استدلال‌های کارشناسی است و بیش از آنکه ریشه در واقعیت و تحلیل علمی و عملی داشته باشد، وابسته به منافع افراد ذینفع و تعارض منافع برخی افراد و نهادهاست. آگاهی مسئولین و نمایندگان مجلس و رسانه‌ها از ابعاد این مسئله می‌تواند زمینه را برای جلوگیری از فشار ذینفعان و ممانعت از تصویب این قانون پیشرفته فراهم آورد و آنان را از سرگردانی در دوراهی بین مردم و اقلیت رانت‌خوار رهایی بخشد.

🔗 پایگاه خبری تحلیلی اقتصاد مقاومتی

درآمیختن سیاست و اقتصاد، منشاء بروز تعارض منافع

محسن رضایی (دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام) - ۱۹ آذر ۹۹
◀ کلیات تعارض منافع

دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام با بیان اینکه دولت آینده باید بتواند و با بینش درست، اقتصاد ایران را جراحی کند، تصریح کرد: این جراحی باید از بالا هم باشد. یعنی باید ابتدا سیاست را از اقتصاد جدا کرد، در غیر اینصورت دولت‌ها با تعارض منافع مواجه می‌شوند و باید رفقای خودشان را وارد کنند. در اینصورت مسائل اقتصاد بیش از این که اقتصادی باشد، گروهی و جناحی است. شما امسال اگر ۱۰۰ نفر فاسد دستگیر کنید، سال بعد ۱۰۰ فاسد دیگر تولید می‌شود. شما تا زمانی که ریشه را حل نکنید فاسد دوباره تولید می‌شود. ریشه فساد این است که سیاست با اقتصاد گره خورده و این دو باید از هم جدا شوند. این موضوع به جراحی نیاز دارد.

🔗 پایگاه خبری تحلیلی انتخاب / سایت خبری - تحلیلی راهبرد معاصر

در زمینه مدیریت تعارض منافع منتظر لایحه دولت هستیم

مهدی عیسی زاده (رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس) - ۱۹ آذر ۹۹
 ◀ کلیات تعارض منافع

مهدی عیسی زاده در واکنش به این موضوع که رئیس جمهور می گوید لوایح دولت در مجلس بایگانی می شود، گفت: دولت چه لایحه ای در زمینه معیشت، رفاه، اشتغال، کمیته امداد امام خمینی، سازمان بهزیستی و ایثارگران ارسال کرده است که مجلس بایگانی و طرح خود را دنبال کرده است؟ ما در زمینه مدیریت تعارض منافع منتظر لایحه دولت هستیم اما خبری نشد، نمی توان مشکل مردم را برای برخی کارها معطل بگذاریم. هر زمان لایحه ای از سوی دولت ارسال شود در اولویت کاری کمیسیون ها و حداقل کمیسیون اجتماعی قرار می گیرد، تا کنون هیچ طرحی جایگزین لوایح نشده است، مگر اینکه لایحه ها نقص داشته باشند.

✉ خبرگزاری خانه ملت

ابهامات تعارض منافع و چگونگی تخصیص پروژهها به «بایا»

مرتضی عبدالحسینی - ۲۱ آذر ۹۹
 ◀ تعارض منافع در حوزه کسب و کارها و بازرگانی

فعالیت سامانه معرفی و فروش کالا و خدمات «بایا» که این روزها سردمدار تبلیغات تلویزیونی شده و سیامک انصاری نیز سفیر تبلیغاتی آن، چندان برای آحاد مخاطبان شناخته شده و ملموس نیست. مالک این سامانه «شرکت دانش پارسیان» است که شرکتی دانش بنیان و مجری ۱۳ پروژه عمده ملی و کلان کشور در چند سال اخیر بوده است. براساس اطلاعات ارائه شده در سامانه ثبت شرکتها و روزنامه رسمی قوه قضائیه فردی که از سال ۹۳ تا اسفندماه ۹۶ دبیر سازمان نصر (سازمان نظام صنفی یارانه ای) بوده، در تیرماه ۹۶ به هیات مدیره این شرکت اضافه شده است. این فرد همچنین تا پایان خرداد ۹۹ مشاور رئیس کمیته کسب و کارهای نوین مجلس شورای اسلامی بوده است. این امر شائبه بروز تعارض منافع در اعطای قراردادهای مذکور به شرکت دانش پارسیان را در پی دارد.

✉ روزنامه فرهیختگان

چالش تعارض منافع گزینه پیشنهادی بایدن برای پنتاگون

رضا عدالتی پور - ۲۰ آذر ۹۹
 ◀ نمونه های جهانی تعارض منافع

جو بایدن، رئیس جمهور منتخب آمریکا با معرفی «لوید آستین» ژنرال بازنشسته ارتش برای ریاست پنتاگون با انتقادات قابل توجهی در پنتاگون و کنگره مواجه شده است. عضویت آستین در کمپانی تولید تسلیحات نظامی «ریتون» سبب شده ملاحظاتی پیرامون تعارض منافع از سوی نمایندگان کنگره و برخی مقامات امنیتی مطرح شود.

✉ روزنامه وطن امروز

نظامند شدن حوزه‌ی شهرسازی، دوری از تعارض منافع

محمود میرلوحی (رئیس کمیته اقتصادی شورای اسلامی شهر تهران) - ۲۱ آذر ۹۹
◀ تعارض منافع در شوراها و شهرداری

بعد از راه اندازی سامانه شفافیت اگر در شهرداری قراردادی از ۲۵۰ میلیون بیشتر باشد حتما در این سایت ثبت می‌شود. در این دوره بند دوازده ماده هشتاد قانون به طور جدی عوض شد و ذیحسابان از شورای شهر رای می‌گیرند. همه کسانی که در مسائل مالی صاحب امضا هستند از جمله شهرداران مناطق الان ما این‌ها را به شورای شهر می‌آوریم و رای می‌دهیم برای اینکه بدانند باید مقررات را رعایت کنند. ما مصوبه تعارض منافع را نوشتیم و الان در شهرداری اعضای شورا و مدیران شهرداری و بستگان و منسوبانشان نه می‌توانند با شهرداری قراردادی امضا کنند و نه امکان استخدام یا ارتقا دارند. در مورد سفرهای خارجی هم همین رویه وجود دارد. همه این موارد قانونمند شده و نظارت اعمال می‌شود. یا مثلا سامانه‌های متعددی که در حوزه شهرسازی و صدور پروانه ایجاد شد.

📧 خبرگزاری میزان

تعارض منافع اعلام‌نشده در ارتباط قضایی و سناتور لیبرایی

دپارتمان نظارت بر دارایی ایالات متحده - ۲۰ آذر ۹۹
◀ نمونه‌های جهانی تعارض منافع

هری وارنی شرمین که اکنون یک وکیل سرشناس، سناتور لیبرایی، و رئیس کمیته قضایی مجلس سنای لیبریا است، به چندین تن از قضات مرتبط با دادگاه رسیدگی کننده به پرونده او در ارتباط با یک نقشه مجرمانه برای ارتشاء در سال ۲۰۱۰، پیشنهاد رشوه داده بود و با یکی از قضات، که نهایتاً در ژوئیه ۲۰۱۹ حکم بیگناهی او را صادر کرد، یک تعارض منافع اعلام نشده داشت.

شرمین در آن نقشه مجرمانه مربوط به سال ۲۰۱۰ که به محاکمه او انجامید، توسط یک شرکت معدن کاری بریتانیایی استخدام شده بود. این اقدام تلاشی برای به دست آوردن امتیاز معدن سنگ آهن و لُجیزی، یکی از آخرین دارایی‌های معدنی باقی مانده لیبریا، بود. شرمین به این شرکت توصیه کرده بود که برای کسب این قرارداد، آنها باید اول از طریق رشوه دادن به مقامات ارشد قانون ابتیاع و امتیازات لیبریا را تغییر دهند. شرمین و چندین تن دیگر از مقامات دولتی در سال ۲۰۱۶ توسط دولت لیبریا به مشارکت در این نقشه مجرمانه ارتشاء به ارزش ۹۵۰ هزار دلار آمریکا متهم شدند. رئیس دادگاه در سال ۲۰۱۹ همه افراد متهم به دست داشتن در این نقشه ارتشاء را تبرئه کرد.

[Global public affairs / U.S. DEPARTMENT OF THE TREASURY](https://www.doe.gov) 📧

راهکاری برای مدیریت تعارض منافع ناشی از جرایم کمیسیون ماده ۱۰۰

اقبال شاکری (عضو کمیسیون عمران مجلس) - ۲۱ آذر ۹۹

◀ تعارض منافع در شوراهای و شهرداری

اصلاح کمیسیون ماده ۱۰۰ در کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی در حال بررسی است که از روند فسادزای آن جلوگیری شود. چطور شهرداری مانع نقاشی سقف یک مدرسه می‌شود، اما تخلف ساخت و ساز ۱۰۰ واحد و ۸۰ واحد را نمی‌بیند. برای جلوگیری از تخلف، دولت باید بدهی‌های خود را به شهرداری‌ها بپردازد و طرح‌های تفصیلی کارشناسی دقیق شود و با متخلفان در نظام مهندسی و شهرداری برخورد مناسب و تغییر کاربری‌ها تعیین تکلیف و بدرستی انجام شود. بنیان تخلف در شهرداری‌ها از زمانی گذاشته شد که یک شهردار گفت بروید تخلف کنید و پول آن را بدهید. چون تشکیل کمیسیون ماده ۱۰۰ و هزینه‌های آن با شهرداری است ممکن است تعارض منافع با شهرداری ایجاد شود بنابراین باید در مورد آن فکری کرد. اگر جرائم نقدی از میان برداشته شود و جریمه‌ها به جای دیگری غیر از شهرداری واریز شود تخلفات کاهش می‌یابد.

✉ خبرگزاری صدا و سیما

محتوای تصویری تعارض منافع

در هفته گذشته، یک برنامه‌ی تصویری مرتبط با تعارض منافع در فضای مجازی منتشر شد:

- [تعارض منافع در نظام بانکی / مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه](#) / برنامه کشاکش منافع: قسمت سوم / ۱۵ آذر ۹۹

نظام بانکی یکی از ابرچالش‌های پیش روی اقتصاد کشور است. بدون شک ریشه بسیاری از کژکارکردی‌های نظام بانکی در ایران به موقعیت‌های تعارض منافع در سیستم بانکی و بانکداری ما برمی‌گردد. بانک مرکزی به عنوان نهاد ناظر و یا تنظیم‌گر در سیستم بانکی، نقش محوری در رفع موقعیت‌های تعارض منافع یا تبدیل آنها به موقعیت‌های فسادخیز دارد.

در سومین قسمت از برنامه کشاکش منافع به سراغ گفتگو با دکتر احمد عزیزی معاون ارزی اسبق بانک مرکزی و دکتر علی سعدوندی استاد دانشگاه و کارشناس اقتصادی رفتیم تا ضمن آشنایی با مصادیق تعارض منافع در نظام بانکی و علی‌الخصوص بانک مرکزی، به بررسی راهکارها و ریشه‌های مدیریت تعارض منافع در این حوزه بپردازیم.

تحلیل تعارض منافع در فضای مجازی: تداوم صدرنشینی تعارض منافع در نظام سلامت

زهرة نجفی

در بازه زمانی ۱۳ تا ۱۹ آذر کاربران در شبکه‌های توئیتر و تلگرام درباره اهمیت و اثرات تعارض منافع در نظام پزشکی، سازمان غذا و دارو، مدیریت تعارض منافع در نظام تقنینی کشور و بازار سرمایه و خودرو نوشتند و به مصادیق تعارض منافع در این حوزه‌ها اشاره کردند. در این بازه زمانی در شبکه تلگرام ۲۲ مطلب، در شبکه توئیتر ۷۹ توئیٹ در ارتباط با تعارض منافع به اشتراک گذاشته شده است.

اوج‌گیری شیوع ویروس کرونا و درگیری جامعه با این بحران باعث شده توجه مردم بیش از پیش به سمت سیاست‌گذاری‌ها در نظام بهداشت، سلامت و درمان معطوف شود. در هفته‌ای که گذشت نیز، مانند هفته‌های پیشین، تعارض منافع در نظام پزشکی از موضوعات مورد دغدغه کاربران شبکه‌های اجتماعی بود. همزمان با تولید انبوه واکسن ویروس کرونا در جهان و اظهار نظر مسئولین کشور درباره گزینه‌های تولید واکسن داخلی و یا واردات واکسن از کشورهای دیگر، برخی از کاربران شبکه‌های اجتماعی تعارض منافع مقامات تصمیم‌گیرنده درباره این موضوع را مورد انتقاد قرار دادند. تعارض وظایف و تعارض نقش‌های مقامات تصمیم‌گیرنده از موضوعات مورد توجه کاربران در این حوزه بود که افراد زیادی نسبت به آن واکنش نشان دادند. کاربران شبکه توئیتر بر این نکته دست گذاشتند که فردی که عضو تیم پژوهشی ساخت واکسن ایرانی است، نباید در خصوص واردات یا عدم واردات واکسن خارجی نقش تصمیم‌گیری داشته باشد. یکی از کاربران در همین رابطه نوشته است:

 «انتقاد اصلی من به دکتر [...] اینه که مجری طرح یکی از واکسن‌های تولید داخل نباید درباره واردات واکسن نظر بده چون شائبه تضاد منافع ایجاد میشه. وظیفه خودشون رو به نحو احسن انجام بدن. واردات واکسن وظیفه وزارت بهداشت و بانک مرکزیه. به عنوان یه همکار کوچکتتر توصیه میکنم کمتر مصاحبه کنن.»

نکته قابل توجه آن است که کاربران شبکه توئیتر شناخت کافی از اشکالی از تعارض منافع دارند که ناشی از تفویض نقش‌های متعدد به یک فرد است. کاربران متعددی به این نکته اشاره کرده‌اند و تبعات و آسیب‌های چنین موقعیتی را گوشزد کرده‌اند. بعضا دیده می‌شود که بین کاربران بحث‌هایی نیز در این خصوص شکل گرفته و حتی کاربرانی که مشخص است دانش تخصصی در این حوزه ندارند، در رشته توئیٹ‌هایی به زبان ساده سعی کرده‌اند تبعات و آسیب‌های این موقعیت تعارض منافع را به دیگران توضیح دهند. توئیٹ زیر نمونه‌ای از این رشته توئیٹ‌ها از یک کاربر با دانش غیر تخصصی در این حوزه است که نشان از فهم دقیق بخشی از جامعه از مفهوم تعارض منافع دارد:

 «این [...] هم عضو ستاد کروناس، هم پژوهشگر اصلی واکسن کرونای ساخت ایران، هم منافع مالی واکسن احتمالی تو جیبش میره، هم احتمالا نمیداره دوز واکسن خارجی کافی خریداری بشه تا مال خودش فروش بره،

خب این تعارض منافع نیست؟ شاید بگین اهل سوءاستفاده نیست، در تعارض منافع جلوگیری از سوءاستفاده مطرحه نه بحث کشف و مجازات. دقیقاً همین موقعیتی که ایشون داره! ایشون باید فقط یه جا فعال باشه»

نکته دیگری که در ارتباط با کشف واکسن داخلی مورد توجه کاربران شبکه توئیتر واقع شده است، شفافیت و دسترسی عمومی به اطلاعات و نتایج آزمایشات انجام شده بر روی این واکسن بود. از نظر کاربران در مورد واکسن ایرانی اطلاعات چندانی در دسترس نیست. اطلاعاتی نظیر این که آیا مرکزی دانشگاهی به عنوان نهادی مستقل وظیفه این پژوهش را انجام می‌دهد؟ یا نهادهای دیگر دست‌اندکارند؟ قراردادهای و مبالغ توافق شده برای

این مطالعات به چه صورت است؟ به عنوان نمونه‌ای از توئیتهایی از این دست می‌توان به توئیتهای این کاربر اشاره کرد:

«کاش بجز درصد موفقیت واکسن، میزان شراکت اشخاص و نهادهای در ساخت واکسن ایرانی شفاف بشود، مثلاً اینکه نقش و سهم فلان استاد در این پروژه چقدر هست؟ آیا این تعارض منافع نیست که یک نفر هم در ستاد کرونا باشد و هم در پروژه واکسن؟ اگر پروژه ملی است و سود شخصی ندارد چه بهتر که آن هم مشخص شود.»

موضوع دیگری که می‌توان آن را کلیدی‌ترین و بنیادی‌ترین مصداق تعارض منافع در نظام پزشکی کشور دانست، در این هفته نیز سوژه یک گپ و گفت در توئیتر شده بود. رادوین در کتاب «تضاد منافع و آینده پزشکی» برای توضیح این تعارض منافع بنیادین چنین مثالی ارائه می‌کند: سه بیمار شروع با شکایت از گرفتگی و درد در قفسه سینه، به پزشکان متفاوتی مراجعه می‌کنند و هرکدام با وجود شباهت علائم بیماری، درمان‌های متفاوتی را دریافت می‌کنند. درمان‌ها از تجویز دارویی و توصیه به ورزش تا استفاده از آنژیوگرافی، بالن و جراحی و پیوند رگ قلبی و کار گذاشتن دستگاه تنظیم ضربان قلب متفاوت بود. رادوین علت این درمان‌های متفاوت را به خصوصی بودن خدمات یکی از پزشکان، عمومی بودن و نظارت یک شرکت بیمه‌ای بر یکی دیگر از پزشکان و عضویت پزشک سومی در یک گروه حافظ سلامت و برخورداری از حقوق ثابت، برمی‌گرداند و معتقد است که درمان‌های متفاوت تحت تاثیر شرایط شغلی، نظارت شرکت‌های بیمه‌ای و دولتی و روابط پزشکان با دیگر مراکز درمانی و داروسازی و ... انتخاب می‌شوند. کاربری در توئیتر این موضوع را به زبانی ساده بیان کرده است که در نظام سلامت کشور ما، درآمد و منافع پزشکان در تعارض با سلامت عمومی جامعه قرار دارد:

«بچه‌ها من یه سوآلی برام پیش اومده خیلی جدی عقل خودم بهش نمیرسه، به صورت عمومی پزشک‌ها با ما تضاد منافع دارند، اگر عموم جامعه رو به درستی نصیحت کنن طوری که سالم زندگی کنن کمتر به خودشون نیازمند میشن و صرفه اقتصادی نداره، بر چه اساسی است که فکر می‌کنیم بهترین توصیه رو به ما می‌کنن؟»

این توثیق باعث واکنش کاربران دیگری شده است؛ برخی کاربران به این موضوع واکنش منفی نشان داده و به دفاع از پزشکان پرداخته‌اند. این در حالی است که در ساختاری که جایگاه‌ها و نهادهای سیاست‌گذاری بهداشت و درمان به تسخیر پزشکان درآمده است، این اشکال تعارض منافع که پزشکان از کاهش سطح سلامت در جامعه منتفع شوند، گریزناپذیر است، زیرا اکثراً دستگاه‌های مسئول سلامت به سمت درمان سوق پیدا می‌کنند. بر اساس [گزارش مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه](#)، مدیریت پزشکان بر دستگاه‌های سلامت آنها را به سمت ارتقای بخش بیمارستانی و درمان سوق داده و از ارتقای خدمات بهداشت عمومی باز می‌دارد. جالب توجه است که این نکته نیز از چشم کاربران توثیق پنهان نمانده و «قاعده گذاری برای خود» که یکی از اشکال آسیب‌زای تعارض منافع در نظام پزشکی ماست، در ارتباط با ریاست جمهوری ایالات متحده و پیشنهاد یک حقوقدان به عنوان وزیر بهداشت توسط جورج بایدن، سوژه توثیق دیگری شده است:

 «بایدن یک حقوقدان دانش‌آموخته دانشگاه استنفورد و دادستان فعلی ایالت نیویورک را نامزد تصدی منصب وزارت بهداشت آمریکا کرده است. یعنی هنوز به این بصیرت نرسیدند که باید پزشک متخصص فعال در بخش خصوصی در رأس وزارت بهداشت شون بگذارند تا تعارض منافع داشته باشند؟»

این توثیق به این موضوع اشاره دارد که زمانی که پزشکان مدیریت کلیت دستگاه‌های مسئول سلامت جامعه را بر عهده بگیرند، دیدگاه پزشکی بر آن سازمان‌ها غلبه خواهد کرد. هر سیاستی که توسط دستگاه‌های دولتی پیش گرفته شود برندگان و بازندگان خاص خود را دارد. بنابراین در نگاهی بدبینانه طرفداری از نگاه‌های پزشکی به سلامت می‌تواند بخاطر منافع گسترده‌ای باشد که بخش درمان از آنها منتفع خواهد شد و لابی‌های آنها این سیاست‌ها را در پیش می‌گیرند.

بخش عمده مطالب کاربران شبکه توثیق در حوزه تعارض منافع در هفته‌ای که گذشت، مربوط به مسائل و دغدغه‌های جامعه در بخش بهداشت و درمان بود. اما فضای شبکه تلگرام به لحاظ محتوایی کاملاً متفاوت بود؛ دو خبر، اولی در حوزه بازار خودرو و دومی در حوزه وکالت باعث شد، این دو موضوع بخش عمده مطالب تلگرامی در ارتباط با تعارض منافع را به خود اختصاص دهند.

موضوع نخست به تحلیل ناصر باغستانی، کارشناس اقتصادی، درباره اهمیت درآمد حاصل از واردات خودرو در بودجه سال ۱۴۰۰ بازمی‌گردد که در بسیاری از کانال‌های تلگرامی انعکاس یافته بود. بر اساس این تحلیل در لایحه بودجه ۱۴۰۰ برخلاف دو سال گذشته ۲۰۴۰ میلیارد تومان درآمد از محل واردات خودرو در نظر گرفته شده است. مجلس نیز واردات مشروط خودرو را در طرح ساماندهی عرضه و تولید خودرو گنجانده و در کمیسیون صنایع و معادن نیز آن را به تصویب رسانده است. کمیسیون صنایع نیز با لغو ممنوعیت واردات خودرو اعلام کرده که خودروسازان از محل صادرات خودرو به واردات خودرو مبادرت کنند و قطعه‌سازانی که در زمینه صادرات فعال هستند، از محل ارز حاصله، امکان واردات خودرو را دارند.

به زعم این کارشناس اقتصادی این راه حل چند ایراد اساسی دارد که مهمترین آن تعارض منافع بین تولید کننده خودرو و واردکننده است. زیرا واردات قرار است انحصار خودرو را از بین برده و قیمت‌ها را کاهش دهد، در حالی که در این مدل سود واردکننده در چیز دیگری است. لذا خودروهای خارجی در قیمتی عرضه خواهند شد که به حاشیه سود مد نظر تولیدکنندگان خودرو آسیب نزنند.

موضوع دیگری که در کانال‌های تلگرامی انعکاس یافته بود، مربوط به بررسی طرح اصلاح ماده ۷ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ موسوم به طرح تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار در شورای نگهبان بود. بر اساس این طرح ظاهراً قرار است از سلطه انحصاری کانون وکلا بر ورود رقبا و وکلای جدید بر این بازار، کاسته شود و صلاحیت وکلا با کسب حد نصاب نمره در آزمونی که توسط نهادی غیر ذینفع برگزار می‌شود، تضمین شود، و نه محدود کردن اعطای مجوز. این طرح که تصویب آن در مجلس به اردیبهشت ماه سال جاری بازمی‌گردد، وکالت را در زمره سایر کسب‌وکارها دانسته و قواعدی را جهت تسهیل صدور مجوز برای این حرفه ارائه کرده است. اما با بررسی این طرح در شورای نگهبان در هفته اخیر برخی وکلا با نوشتن نامه‌هایی و طرح ایرادات حقوقی و شرعی از مصوبه اخیر، در راستای رد آن تلاش کرده‌اند.

پژوهشکده مطالعات توسعه

خبرنامه هفتگی مدیریت تعارض منافع

مجموعه مطالعه و پایش تعارض منافع در ایران - ۲۴

شماره بیست و چهارم - ۱۵ تا ۲۱ آذر ۱۳۹۹

دبیر خبرنامه: سمانه سهرابی

مجری: مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی

